

PRZEPALAĆ (12) *vb impf*

e jasne; inf z tekstu nieoznaczającego ą, drugie a prawdopodobnie jasne (tak w -ać); w pozostałych formach a pochylone.

inf przepalać (1). ◇ *praes 1 sg* przepalám (2). ◇ *3 sg* przepalá (3). ◇ *3 pl* przepalają (3). ◇ *praet 3 sg m* przepalál (1). ◇ *imp 2 sg* przepaláj (1). ◇ *con 3 sg m* by przepalál (1). ◇ [n by przepalało. ◇ *part praes act* przepalając.]

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII i XIX w. s.v. przepalić.

1. *Spalać całkowicie; perurere Mącz, Calep, Cn (2) : Peruro, Przepalam przeżegam. Mącz 509a; Peruro, comburo, urendo consumo – Przepaliam. Calep 795a.*

2. *Działać wysoką temperaturą lub żrącą substancją w celach leczniczych [kogo, co] (7) :*

a. *Wykonywać zabieg przepalania (3) :*

przepalać czemu (żywotne) (1): Niékthorzy przepaláią zołzy konióm/ á wycífkáią ropę/ záfypuía śiárką tártą *SienLek 183v.*

Zwroty: »przepalać ranę« (1): A iestli [wściekły pies] przekąfa barzo, tedy wezmi iakie żelazo/ á rozpaliwfyz ie: przepalay ony rany od pfa, á toć pomoże. *FalZioł V 109.*

»przepalać [gdzie] żelazem gorącym« (1): A thak gdy by fie kto miał dać rzezać albo przepalać na niektorym miefcu żelazem gorącym/ napierwey ma wziąć ten trunek aby nie poczuł *FalZioł I 87a.*

b. *Mieć działanie przepalające (4) :*

Zwroty: »ciało przepalać« (1): Ciało przepala Liřt. 56. [Cf Iaskier w moźdżerzu řthłuczony gdy będzie na gołe ciało przyłożon. zrani ono miefcze á prawie řwoią gorącořcią przepali řkorę I 56] *FalZioł ††3.*

»przepalać mięso« (1): Czemu pierz, gorczycza [...] wnątrzu nie řzkodzą gdyż z wierzchu na řkorę ciała przyłożone przepaláią mięfo iż fie od nich řpryřczy iako řparzelina. *GlabGad K2v.*

»przepalać skorę« (2): FalZioł V 102; Bowiem takowe zioła zwierzchu bywaią przykładane řucho [...]. Przechto zořtawaią w řwey prawey moci, która przepala řkorę y rani ciało. GlabGad K2v.

Szereg: »przejadać i przepalać« (1): To lekarřstwo dla tego iest rzeczo Caufticum/ iże przeiada řkorę y przepala *FalZioł V 102.*

3. *Wypalać na wylot (o czymś rozpalonym) [co] (1) : Tegoż czáfu kámień ogniřty řpadł/ ták áż żelázo przepalał/ przed kořcielnemi drzwiámi w Bryzgonie. BielKron 180v.*

[Zwroty: »ciała przepalać [czym]«: Tedy rořpalono długie á okrągłe żelázá: y poczawfyz od máłego pálcá v řęku/ ařz do rámieniá wtykano męczennikom: [...] wřzytki ciáłá ich dziuráwíac/ y przepaláiac/ řrogimi onymi żelazy ogniřtymi. *SkarŻyw 145.*

»przepalać żelazem«: SkarŻyw 145 cf »ciała przepalać«.]

4. *Rozpalać ogień w piecu, aby go przesuszyć (2) :*

przepalać czym (1): GostGosp 56 cf Zwrot.

Zwrot: »piece przepalać« (1): Klucznik ma doyrzreć/ gdy piece przepaláią/ áby porządnie řuchemi drwy przepalał/ iákoby fie piece nie płowáły *GostGosp 56.*

5. *[O Słońcu: ogrzewać na całej powierzchni; percoquere Cn [gdzie]:* liście z gáłęzia ořmykować/ a to ná mieřcach řimnych áby tá m řłońce przepalało *Cresc 1571 328, 580.]*

Synonimy: 2.b. przejadać; 5. grzać, ogrzewać.

Formacje współrdzenne cf PALIĆ.

Cf PRZEPALAJĄCY, [PRZEPALANIE]

LWil